

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 38Pu/4/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123271645
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Krajčovicová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2023:6123271645.11

Uznesenie

Okresný súd Banská Bystrica, v právnej veci prípustnosti prevzatia a držania umiestnenej A. B., nar. XX.XX.XXXX, štátnej občianky Ukrajiny, t.č bytom C. C., D. XX, v zdravotníckom zariadení, na základe oznámenia Fakultnej nemocnice s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica, Nám. L. Svobodu 1, 975 17 Banská Bystrica, IČO: 00165549, II Psychiatrická klinika SZU, Cesta k nemocnici 1, 974 01 Banská Bystrica, umiestnená v konaní právne zast. JUDr. Eva Kováčechová, advokátka so sídlom Komenského 21, Banská Bystrica, takto

rozhodol:

- I.
Súd v y s l o v u j e, že prevzatie A. B., nar. XX.XX.XXXX do zdravotníckeho zariadenia b o l o prípustné.
- II.
Žiaden z účastníkom n e m á nárok na náhradu trov konania.
- III.
Trový dôkazov a trový prekladu z n á š a štát.

o d ô v o d n e n i e :

1.
Uznesením sp. zn. 38Pu/4/2023 zo dňa 04.04.2023 súd vyslovil, že prevzatie A. B., nar. XX.XX.XXXX do zdravotníckeho zariadenia bolo prípustné. Proti tomuto uzneseniu umiestnená podala prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie, na základe čoho odvolací súd rozhodnutie prvoinštančného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.
2.
V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd okrem iného uviedol, že úlohou súdu prvej inštancie bude zistiť skutočný stav veci, najmä čo bolo podnetom na kontaktovanie zariadenia zo strany zamestnancov alebo dobrovoľníkov domova, v ktorom sú ubytovaní ukrajinskí utečenci, ako prebiehalo premiestnenie umiestnenej do sanitky dňa 31.03.2023 za účasti príslušníkov policajného zboru, čím sa ubytovacie zariadenie preukázalo polícii pri žiadosti o asistenciu dňa 31.03.2023, a to výsluchom osôb zúčastnených pri tomto úkone, ktorých okruh súd prvej inštancie zistí a obstará v zázname polície uvádzané vyjadrenie MUDr. Jany Strapcovej o urgentné predvedenie osoby odvolateľky na psychiatrickú kliniku, vyslúchnuť ošetrujúceho lekára umiestnenej k prvotnej diagnóze stanovenej pri prijatí umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia a čo viedlo ošetrujúceho lekára k záveru o potrebe umiestnenej napriek jej nesúhlasu, či v priebehu hospitalizácie bola umiestnenej potvrdená prvotná diagnóza a zistená u umiestnenej duševná choroba, ktorá ohrozovala jej zdravotný stav, umiestnenú a jej okolie v čase umiestnenia do zdravotníckeho zariadenia, zistiť, či okrem zdravotnej dokumentácie vytvorenej po prijatí umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia malo zdravotnícke zariadenie k dispozícii inú zdravotnú dokumentáciu umiestnenej a čo z nej vyplývalo, či sa v minulosti liečila umiestnená na duševnú chorobu, ktorú u nej lekár vyšetrujúci umiestnenú dňa 14.02.2023 nekonštatoval, ako

diagnózu po vyšetrení uviedol adaptačné poruchy a umiestnenej predpísal liek alprazolam na zníženie úzkosti a tiapridal, liek patriaci do skupiny liekov nazývaných psychofarmaká, atypické neureptiká podľa príbalového letáka pôsobiaci na psychické funkcie a priaznivo ovplyvňujúci závažné formy mimovoľných a abnormálnych pohybov pacienta. Na vyšetrenie dňa 14.02.2023 sa dostavila umiestnená v sprievode sociálnej pracovníčky, ktorá poskytla lekárovi informácie o správaní sa umiestnenej, ktoré popísala ako žiadne zvláštne, bez halucinácií alebo vyslovene známkov psychickej poruchy, avšak umiestnenú označila za nevďačnú, ktorá sa na všetko sťažuje. Pravdou je, že sťažnosti umiestnenej dospeli až do štádia oznámenia určitých skutočností polícii, od ktorých žiadala umiestnená pomoc pri riešení problémov s ubytovanými v rovnakom zariadení ako ona s manželom. Preverení výsledku tohto oznámenia môže súd prvej inštancie si utvoriť obraz, či je vylúčené tvrdenie umiestnenej, že jej hospitalizácia je odplatom za ňou prednášané sťažnosti na pracovníkov, dobrovoľníkov a ubytovaných v dome pre utečencov.

3.

Podľa § 391 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

4.

Na základe pokynu Krajského súdu v Banskej Bystrici vyjadreného v odôvodnení uznesenia sp.zn. 17CoP/19/2023 zo dňa 25.05.2023 súd vo veci opätovne konal a rozhodol, pričom na základe vykonaného dokazovania boli zistené tieto skutočnosti.

5.

Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica, II. Psychiatrická klinika SZU (ďalej len „psychiatrická klinika“) oznámila tunajšiemu súdu dňa 31.03.2023 nedobrovoľnú hospitalizáciu A. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorá bola hospitalizovaná dňa 31.03.2023 o 13:24 hod.

6.

Uznesením č. k. 38Pu/4/2023-6 zo dňa 03.04.2023 Okresný súd Banská Bystrica začal v zmysle § 254 ods. 2 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) konanie o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení umiestnenej bez návrhu.

7.

Uznesením č. k. 38Pu/4/2023-7 zo dňa 03.04.2023 Okresný súd Banská Bystrica ustanovil umiestnenej Olene Halash-Russu v súlade s § 256 CMP, § 71 ods. 1 CSP, procesného opatrovníka TENENET o.z. so sídlom Senec, Oravská 4, na zastupovanie v tomto konaní.

8.

Uznesením č. k. 38Pu/4/2023-8 zo dňa 03.04.2023 Okresný súd Banská Bystrica ustanovil do konania prekladateľa a tlmočníka do jazyka ukrajinského Ing. Andreja Figuru, z dôvodu, že umiestnená je občiankou Ukrajiny, ovláda slovom a písmom ukrajinský jazyk, slovenský jazyk neovláda.

9.

Podľa § 260 CMP, súd umiestneného vyslúchne. Výsluch umiestneného súd uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade umiestneného vzhľadne. Ak o to požiada umiestnený, vyslúchne ho súd vždy.

10.

Podľa § 261 CMP, súd sa oboznámi s názorom ošetrojúceho lekára, prípadne ďalších osôb, ktoré môžu objasniť stav veci, a so zdravotnou dokumentáciou umiestneného.

11.

Podľa § 262 ods. 1 CMP, súd rozhodne o prípustnosti prevzatia do zdravotníckeho zariadenia uznesením bez nariadenia pojednávania.

12.

Podľa § 6 ods. 9, písm. d) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, informovaný súhlas sa nevyžaduje v prípade ambulantnej starostlivosti alebo ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá v dôsledku duševnej choroby alebo s príznakmi duševnej poruchy ohrozuje seba alebo svoje okolie, alebo ak hrozí vážne zhoršenie jej zdravotného stavu.

13.

Podľa § 32 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov, cudzinci majú v oblasti svojich osobných a majetkových práv, pokiaľ týmto zákonom alebo osobitnými predpismi nie je ustanovené inak, rovnaké práva a rovnaké povinnosti ako slovenskí štátni občania.

14.

Podľa § 37 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov, ak ďalej nie je ustanovené inak, právomoc slovenských súdov je daná, ak osoba, proti ktorej smeruje návrh (žaloba), má na území Slovenskej republiky bydlisko alebo sídlo a ak ide o majetkové práva, ak tu má majetok.

15.

Dňa 03.04.2023 súd doručil súdne písomnosti zdravotníckemu zariadeniu. Dňa 03.04.2023 sa súd oboznámil s názorom ošetrojúceho lekára prítomného na oddelení a vykonal výsluch umiestnenej. Umiestnenej bolo doručené uznesenie o začatí konania, uznesenie o ustanovení procesného opatrovníka a poučenie o procesných právach a povinnostiach. Obsah uznesení bol na mieste samom umiestnenej preložený tlmočníkom do ukrajinského jazyka. Uznesenie o ustanovení procesného opatrovníka umiestnená odmietla prevziať z dôvodu, že nesúhlasila s tým, aby jej občianske združenie bolo ustanovené za procesného opatrovníka, nakoľko oni môžu za to, že je hospitalizovaná na psychiatrii.

16.

Z výsluchu lekára MUDr. Mareka Valenta (jeden z ošetrojúcich lekárov na oddelení, v čase výsluchu jediný prítomný na psychiatrickej klinike, v danom čase zastupujúci lekár ošetrojúceho lekára), súd zistil, že ide o pacientku, ktorá je pôvodom ukrajinskej národnosti, je na Slovensku niekoľko mesiacov, bola ubytovaná v domove pre utečencov na D. E., odkiaľ kliniku opakovane kontaktovali s tým, že pacientka bývala verbálne agresívna, dookola niekoho obviňovala, vždy niekoho iného s tým, že im nechcú dávať peniaze, nechcú im dávať jedlo, nestarajú sa o nich, nikto o nich nemá záujem. Boli tam neustále konflikty medzi ňou a ostatnými umiestnenými v zariadení. Bola aj vyšetrená na urgente, kde jej bola odporučená liečba, ktorú neužívala, asi dva týždne na to opätovne bola kontaktovaná psychiatrická klinika, že jej stav sa zhoršuje, pacientka je čím ďalej tým viac verbálne agresívnejšia, kričí na malé deti, ktoré potom plačú, nie je usmerniteľná, je nespolupracujúca. Začala vypisovať rôznym ľuďom smsky, ako aj pracovníčke, ktorá pracovala v utečeneckom dome, ako sa o ňu nestarajú, obviňovala ich z rôznych vecí. Táto pracovníčka nakoniec dala výpoveď. Potom začala písať inému pánovi zo župy, ktorého tiež obviňovala z rôznych vecí, že sa o ňu nestarajú, nezaujímajú atď. Pracovníci zo zariadenia boli v pomykove, nevedeli ako ďalej, poprosili kliniku, či by ju nemohli znova vyšetriť, poprípade hospitalizovať. Opakovane sa ju snažili dostať na vyšetrenie. Jeden deň bolo aj dohodnuté, že príde, ale keď k nej prišla sanitka s policajtami, tak nesúhlasila, odporovala tomu a nechcela nastúpiť, stalo sa, že sa dvakrát počas jedného dňa nepodarilo dostať ju do sanitky a doviezť. Nakoniec po niekoľkých pokusoch v piatok 31.03.2023 bola pacientka pre podozrenie na psychické ochorenie dovezená na kliniku aj nedobrovoľne, pričom počas prijmu bola fyzicky agresívna. Lekár videl ako napadla jednu sanitárku. Celý čas sa s ňou naťahovali, pokúšala sa ujsť, museli pacientku, pod dozorom polície, aj prifixovať, lekára uškrabla na ruke. Pre zhoršený kontakt bolo ťažké dozvedieť sa, čo vraví. Lekár rozumel, že pacientka sa vyjadřila, že sú diabli, že pôjdu do pekla, že potrebuje advokáta, že porušujú jej práva. Jeden z lekárov psychiatrickej kliniky, ktorý ako občan Ukrajiny rozumie ukrajinskému jazyku, uviedol, že umiestnená je paranoidná na svoje okolie, myslí si, že stále jej chce niekto ublížiť, niečo spraviť, že ju chcú odložiť, zakryť, že aj ľudia v zariadení jej naschvál robia zle, že ju chcel manžel dobrovoľnícky otráviť plesnivým chlebom, sú u nej veľké neprimeranosti v správaní. Uvedené podľa ošetrojúceho lekára spĺňa kritériá na psychotickú poruchu alebo niektoré ochorenie z okruhu schizofrónií, čo sa u pacientky môže prejavovať takouto paranoiditou na okolie, neprimeraným agresívnym správaním na svoje okolie a absolútne žiadnou nekorigovateľnosťou, čo sa týka prejavu. Pacientka bola pre fyzickú agresiu istý čas aj fixovaná, po podaní terapie došlo k výraznému zlepšeniu stavu a k ukludneniu. Teraz je už voľne pohybujúca sa na oddelení, formálne spolupracuje. Pacientka súhlas s hospitalizáciou nedala, je na psychiatrickej klinike nedobrovoľne. V čase prijatia bola nebezpečná, aj pre svoje okolie, aj pre seba. Čo sa týka kontaktu

s vonkajším svetom, má možnosť sa skontaktovať so svojou rodinou, poprípade prijímať aj návštevy. Zatiaľ sa o ňu zaujímali len zo zariadenia, aký je ďalší postup. Žije tu na Slovensku s manželom, ale ten tiež rozpráva len po ukrajinsky. Predpokladaná dĺžka liečby pacientky je mesiac, možno aj dlhšie, závisí od toho ako bude reagovať na terapiu. Pacientka bude schopná chápať súdnu rozhodnutiu, ak jej to bude preložené do ukrajiny. Doteraz pacientka nebola v žiadnej ambulantnej starostlivosti, ide o prvozáchyt potenciálneho psychického ochorenia. Už jej cca pred mesiacom cestou urgentu bola predpísaná psychiatrická terapia, ktorú neužívala, nespolupracovala v tejto terapii. Psychiatrická klinika má záznam, kde manžel umiestnenej vypovedal, že vždy bola konfliktná, aj na Ukrajine, že bojuje ako keby za ňu, že jej chce všetko dobre vybaviť a že lieky neužíva. Pri prijíme bol prítomný, aj sa s lekárom rozprával. Ambulantná liečba by v jej prípade nepostačovala, bola raz vyšetrená, kedy jej bola doporučená terapia, pričom aj manžel umiestnenej popisoval, že túto terapiu, farmakoterapiu – lieky, vôbec neužívala. Keďže ide pravdepodobne o psychózu, psychózy bez farmakoterapie majú tendenciu viesť k zhoršeniu sa, hlavne k dramatickému, keď nie je užívaná žiadna terapia, psychický zdravotný stav sa spontánne sám neupraví.

17.

Súd vypočul umiestnenú za účasti súdom ustanoveného tlmočníka. Pred vykonaním výsluchu umiestnená uviedla, že rozumie poučeniu o jej procesných právach a povinnostiach. Umiestnená si po poučení zvolila ako dôverníčku kamarátku F. G., ktorá bola po celý čas prítomná pri výsluchu umiestnenej. Umiestnená pri výsluchu uviedla, že na psychiatriu bola privezená v piatok asi okolo 14:00 hod. Doviezla ju zdravotná služba a pracovníci polície. Na psychiatrii sa ocitla preto, lebo to tak chcela H. (dobrovoľníčka), ktorá pomáha utečencom, urobila to podľa umiestnenej naschvál, už tretíkrát. H. vie o tom, že manžel umiestnenej je slepý a nechala ho napospas. Umiestnená ukázala sudkyňi výsledky zásahu policajtov, a to modriny na ľavom predlaktí a na ľavej nohe v oblasti členku (z dôvodu fixácie). Uviedla, že ju vzali na psychiatriu napriek jej nesúhlasu, odmietla ísť do nemocnice, pretože už vo februári bola na psychiatrii a má od psychiatra papier, že je úplne zdravá. Nechce tu (na psychiatrickej klinike) byť umiestnená, pretože je psychicky zdravý človek, jej manžel nevidí, je na ňu odkázaný. Na Ukrajine stratila syna na bojisku a tu im robí problémy H., vôbec im nepomáha. 29.03. boli na polícii, kde oznámili, že sa im vyhrážali. Na D., kde sú ubytovaní, býva asi 100 osôb, ktoré sú odkázané na seba. V čase, keď prišla na psychiatriu, bola šokovaná, vie, čo znamená psychiatrická liečebňa. Keby bola psychicky chorá, tak by na Ukrajine nedostala doklad, že sa má starať o svojho manžela. Pri príchode na psychiatrickú kliniku nemala konflikt so zdravotníkmi ani s lekármi. Momentálne sa cíti dobre, ale zle s ňou zaobchádzali, keď prišla. Ďalej sa vyjadřila, že na D. býva veľa ľudí, ktorí majú dobrý vzťah s H.. Uviedla, že im dávajú ešte nepoužiteľný chlieb. Manžel H., I., dováža humanitárnu pomoc, ktorá sa nedostáva všetkým, ku ktorým by sa mala dostať. Manžel umiestnenej bude vypovedať na súde, bude svedkom k zásahu polície. Mali problém aj kvôli tomu, že 08.03. očný doktor predpísal pre manžela umiestnenej paličku pre slepca a nikto im s tým nepomohol, až keď išli 29.03. na políciu, tak policajti zabezpečili, aby dali tú paličku tomu nešťastnému človeku, čo nie je podľa umiestnenej normálne. J., ich administrátor tam, kde sú ubytovaní, kričala na manžela umiestnenej, aby vynášal smeti. Tiež jej ešte neprišli peniaze z úradu. Uviedla, že nie je v súčasnosti v kontakte s manželom, on je slepý, má od malička invaliditu 1. triedy. Ďalej uviedla, že na Ukrajine sa psychiatricky neliečila. Keby bola psychiatrický pacient, nemôže mať doklad, aby sa starala o manžela, o ktorého sa stará už 7 rokov, veľa mu pomáha. Na D., kde sú ubytovaní, mali konflikty v tom, že ich stále nútili vynášať cudzie smeti, že deti chodia na kolobežke po chodbách. Tiež na izbe č. 215 niekto nadával na Slovensko, hovorili jej, aby držala hubu. Pani, čo tam býva na tej izbe, všetci sa jej boja, ona je tiež Ukrajinka a jej manželovi povedala, aby držal hubu. Povedala jej „zavri ústa, choďte do svojej boudky“. H., I. a K., zástupcovia spoločnosti TENENET, poškodili jej práva a žiada, aby dostali nejaký administratívny trest alebo pokutu, aby to bolo poučenie pre ostatných. Žiada, aby rozhodnutie súdu bolo správne a spravodlivé. Oni tam už bývajú viac ako rok a chce, aby sa tam urobila kontrola, ako sa tam býva.

18.

Po zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej odvolacím súdom súd v predmetnej veci vykonal ďalšie dokazovanie.

19.

Uznesením sp. zn. 38Pu/4/2023 zo dňa 15.06.2023 súd zrušil uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 38Pu/4/2023 zo dňa 03.04.2023, ktorým bol umiestnenej ustanovený procesný

opatrovník TENENET o.z. so sídlom Senec, Oravská 4, nakoľko umiestnenej bol Centrom právnej pomoci pridelený právny zástupca JUDr. Eva Kováčechová, advokátka so sídlom v Banskej Bystrici.

20.

Na deň 22.06.2023 súd nariadil pojednávanie, na ktoré predvolal právneho zástupcu umiestnenej, ktorý mal zabezpečiť prítomnosť umiestnenej na pojednávaní, tlmočníka, prijímajúceho lekára umiestnenej MUDr. Strapcovú zo zdravotníckeho zariadenia a ostatné osoby prítomné pri prevoze umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia. Právny zástupca umiestnenej dňa 20.06.2023 súdu mailom oznámil, že umiestnená sa nenachádza na území Slovenskej republiky, pravdepodobne sa vrátila na Ukrajinu, pričom nie je známa adresa jej pobytu, teda nie je možné zabezpečiť jej osobnú účasť na pojednávaní. Následne bola súdu doručená žiadosť právneho zástupcu o odročenie pojednávania z dôvodu neprítomnosti umiestnenej na území Slovenskej republiky. Na základe uvedeného súd dňa 20.06.2023 kontaktoval telefonicky zariadenie Betánia v Kalinove (tu sa zdržiaval manžel umiestnenej po prevzatí umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia), pričom súdu bolo oznámené, že umiestnená ani manžel umiestnenej sa v tomto zariadení nezdržiavajú od 26.04.2023. Súd následne kontaktoval zamestnanca VÚC Banská Bystrica, L. A., ktorý súdu nevedel uviesť, kde sa umiestnená momentálne nachádza, údajne mala odísť spolu s manželom na západné Slovensko, kam chceli ísť žobrať, nakoľko jej manžel je slepý a hrá na píšťalke, no pravdepodobne odišli na Ukrajinu. Umiestnená ho kontaktovala prostredníctvom aplikácie Whatsapp, napísala že je v bezpečí, no neuviedla konkrétne miesto. Následne súd telefonicky kontaktoval právneho zástupcu umiestnenej, ktorý najskôr uviedol, že umiestnená sa pravdepodobne nachádza na Ukrajine, následne právny zástupca umiestnenej súd kontaktoval a uviedol, že umiestnená sa aktuálne nachádza v Rumunsku a nemá v úmysle vrátiť sa na Slovensko. Dňa 23.06.2023 bolo súdu zo strany právneho zástupcu umiestnenej doručené vyhlásenie v ukrajinskom jazyku, v ktorom umiestnená uvádza, že sa nachádza v zahraničí, pričom dáva súhlas na uskutočnenie pojednávania a pokračovanie v súdnom konaní bez jej osobnej účasti. Po zabezpečení prekladu vyjadrenia umiestnenej súd nariadil termín pojednávania na deň 08.08.2023.

21.

Na pojednávaní dňa 08.08.2023 sa zúčastnil právny zástupca umiestnenej, prijímajúca lekárka umiestnenej MUDr. Jana Strapcová, svedkyňa M. G., svedok C. L. G. a svedkyňa H. B.. Vzhľadom na súhlas umiestnenej, súd pojednával v jej neprítomnosti.

22.

Prijímajúca lekárka umiestnenej MUDr. Jana Strapcová na pojednávaní okrem iného uviedla, že pacientka A. B. bola prijatá do zdravotníckeho zariadenia dňa 31.03.2023 o 13:24 hod. Jedná sa o pacientku jedenkrát vyšetrenú v minulosti, a to dňa 14.02.2023, keď jej bolo doporučené užívanie Tiapridalu a Alprazolamu. Pacientka však doporučenú terapiu neužívala (túto informáciu má lekárka od pracovníčky zariadenia pre utečencov). V deň jej umiestnenia v zdravotníckom zariadení bola pacientka privezená RZP s doprovodom polície, prevoz bol komplikovaný pre nespokojnosť pacientky, celý čas do doby príchodu kričala, bránila sa prevozu. Toto správanie pokročilo po vstupe do budovy zdravotníckeho zariadenia, keď bola potrebná asistancia polície. Pri príchode bol prítomný lekár ukrajinského pôvodu pracujúci vtedy na ich oddelení, ktorý sa snažil s pacientkou nadviazať kontakt, upokojoval ju, verbálne intervencie boli veľmi neúspešné. Podľa slov tohto lekára, ktorý im prekladal z ukrajiničiny, pacientka ich pri príjme označovala za banditov, že ju tu nemôžu nechať, že chce právnika. Myslela si, že ukrajinský lekár chce od nej peniaze, že keď mu dá peniaze, tak ju pustí, že inak ju tam budú mučiť. Pri príjme bola pacientke daná pracovná diagnóza, ktorá sa ešte môže upravovať počas hospitalizácie, a to akútna psychotická porucha s príznakmi schizofrénie. Pri príjme bola u pacientky v popredí vysoká intrapsychická tenzia, teda vnútorné napätie, nálada rezonančná, afektivita labilná, myslenie paranoidné, blúdne obsahy, kvalitatívne poruchy vnímania, nedali sa vylúčiť podľa heteroanamnézy zrakové halucinácie a impulzívnych spomienok. V správaní boli u pacientky prítomné hrubé neprímeranosti, hluk, verbálna agresivita, vyhrážanie sa zamestnancom zariadenia, spolubývajúcim a aj ich personálu, neusmernenosť. Pri príjme bola agresívna. Bola prijatá na akútne oddelenie ako neodkladný stav aj z rizika z premeškania, to znamená, že by sa jej zdravotný stav mohol naďalej zhoršovať, bola nebezpečná pre seba aj pre okolie. To, že bola nebezpečná pre seba sa prejavovalo tak, že pri nespokojnosti, pri nadviazaní verbálneho kontaktu išla do brachiálnej agresivity, kedy sa začala hádzať po zemi, poudierala sa, nebola schopná slovne komunikovať ani s ukrajinským lekárom. Pacientkina nebezpečnosť pre okolie bola vyhodnotená z údajov, ktoré prijímajúca lekárka mala od p. B., ktorá pracovala v zariadení pre utečencov, bola nebezpečná pre zamestnancov, natáčala

si ukrajinské deti, kričala po nich, brala im stravu, všetkých obviňovala. Ak by sa pacientka neliečila, mohlo by sa to u nej stupňovať do paranoidných blúdnych obsahov a mohlo by dôjsť k napadnutiu napríklad spolubývajúcich. Pani B. hovorila, že majú podozrenie, že či manželovi nedáva nejaké lieky, lebo je totálne tlmený. Do zariadenia pre utečencov niekoľkokrát volali políciu, pretože umiestnená bola agresívna. Ukrajinskí spolubývajúci sa na ňu sťažovali, že neoprávnené používa ich majetok, že im trhá jedlo z rúk, čo robila bežne, kričala po nich, obviňovala zamestnancov zariadenia, že jej nedávajú jesť, čo však nebola pravda. Bola párkrát aj na župe, zamestnanca župy bombardovala smskami, dookola sa sťažovala, že potrebuje pomoc, napríklad ju chytili v MHD, že nemá zaplatený lístok a že to majú vyriešiť. Dokonca zamestnankyňa centra dala výpoveď, pretože jej umiestnená začala písať smsky každých 5 minút, výhražné a agresívne. Bola brachiálne agresívna aj voči nej ako lekárke, aj voči personálu zdravotníckeho zariadenia, bola potrebná asistencia polície. Chcela ich biť, udierala ich. V prípade, že by pacientka v tom čase nebola umiestnená, určite by jej hrozilo zhoršenie stavu. Ochorenie má svoj vývoj, pacientka bola vyšetrená najskôr dňa 14.02.2023 na ich urgente, pri jej vyšetrení bol prítomný ukrajinský lekár, správu napísal prednosta, ktorý bol tiež prítomný pri jej vyšetrení, čiže ju aj videl aj počul. Už vtedy prednosta uviedol, že nálada pacientky bola skôr tenzná, diforická, labilnejšia, v myslení obsahovo v celku primeraná, obsahy bez vyslovene blúdnych produkcií ale v kontakte už senzitivná až paranoidná. V takýchto stavoch jej lekár predpísal lieky Tiapridal a Alprazolam, ktoré pri predpoklade, že by ich začala užívať, by sa jej stav mohol čiastočne postupne upraviť a stabilizovať, no pacientka lieky vôbec neužívala. Nechodila na kontroly, na základe ktorých sa upravuje dávkovanie a následne sa vyhodnotí, či predpísaná dávka je postačujúca alebo nie je. Stav pacientky by sa pri užívaní predpísaných liekov mohol stabilizovať, no je možné, že by predpísaná liečba aj pri jej dodržiavaní, nebola postačujúca. V tomto prípade u pacientky ambulantný spôsob liečby zlyhal a jej stav sa za ten mesiac a pol tak vyhroutil, že už sa u nej vyskytli poruchy správania. Počas umiestnenia v zdravotníckom zariadení bola pacientka v kontakte s vonkajším svetom, chodila za ňou kamarátka F. G., aj jej manžel, mala povolené aj telefonáty. V zariadení bola do 26.04.2023. Prijímajúca lekárka uviedla, že pri prijatí umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia nemala vedomosť, že by umiestnená v minulosti trpela nejakým psychickým ochorením. Počas umiestnenia pacientka začala byť paranoidná na ich ukrajinského lekára, nekomunikovala s ním, mala ho označeného, že on toto spáchal a že kvôli nemu tu je, preto na rozhovor s ňou zavolali ukrajinského lekára z infekčného oddelenia. Lekárka ďalej uviedla, že dĺžka umiestnenia pacienta na psychiatrickom oddelení sa určuje na základe pozorovania a rozhovoru, robí sa aj psychodiagnostické vyšetrenie psychológom, čo v tomto prípade nebolo zrealizovateľné, pretože nebol k dispozícii ukrajinský psychológ. Pozoruje sa aj účinok liekov, treba nastaviť takú dávku, aby choroba bola liečená a aby to nemalo nežiaduce účinky, trvá to dlho, 2 týždne sú málo. Ku koncu hospitalizácie bola umiestnená ešte aj covid pozitívna. Prepúšťali ju s diagnózou trvalá porucha s blúdmi a adaptačné poruchy. Pacientke bola predpísaná liečba, bol jej aj predpísaný elektronický recept. Pacientke bolo za prítomnosti lekára z Ukrajiny vysvetlené ako má užívať lieky. Počas hospitalizácie nespolupracovala, potom postupne začala spolupracovať, ale bola výrazne paranoidná, kontrolovala si všetko, stravu, aké jej podávajú lieky, pri každom kontakte bola ostražitá, mala kadejaké požiadavky, ktorým nebolo možné vyhovieť, bola diforická, labilne afektívna, vzťahovačná, občas mala paranoidné blúdne obsahy, ale toto postupne počas liečby ustúpilo až dospeli k tomu, že by ju mali prepustiť. Počas hospitalizácie umiestnenej im bola doručená zdravotná dokumentácia, boli tam úradné listiny a lekárske správy v ukrajinskom jazyku. Nevie uviesť, čo všetko bolo súčasťou zdravotnej dokumentácie, no nebolo tam nič psychiatrické. Keby sa pacientka neliečila, nedodržovala by liečbu, zhoršila by sa jej duševná porucha, opakovali by sa paranoidné blúdne obsahy, stupňovala by sa agresivita, mohla by ohroziť niekoho iného alebo často prichádza aj k ohrozeniu seba. Pod vplyvom paranoidných kultúr a vysokej tenzie, afektívnej lability, prestane mať takáto osoba kontrolu nad svojim správaním a konaním a môže konať napríklad aj suicidálne alebo sa môže dostať do nebezpečných situácií, ktoré nevie vyhodnotiť správne. Prijímajúca lekárka sa zároveň vyjadrila, že si nemyslí, že stav pacientky mohol byť spôsobený inými okolnosťami než jej duševným stavom, nakoľko umiestnená na Slovensku žila dlhšie, mala tu manžela, a hoci zrejme mala trauma zo smrti syna, ktorého zabili vo vojne, toto sa stalo rok pred jej príchodom do zariadenia.

23.

Svedkyňa M. G., členka posádky RZP vo svojej výpovedi uviedla, že na mieste zásahu bola prítomná tlmočníčka a nejakí 2 – 3 dobrovoľníci, dvaja policajti. Bol tam strašný krik, kričala umiestnená. Na miesto zásahu prišli na základe žiadosti zo psychiatrie, pacientku mali previezť na vyšetrenie. Pacientka v čase ich príchodu sedela v kresle vo vestibule budovy. Pacientka bola počas zásahu verbálne agresívna, kričala, vykrikovala, nič jej nerozumela. Stále s niekým telefonovala. Po dlhšej dobe prehovárania sa im

ju podarilo transportovať do sanitky. Od sociálnych pracovníkov mali informáciu, že pacientka neužíva predpísané lieky, zhoršil sa jej zdravotný stav. Pacientka odmietala s nimi ísť dobrovoľne, uviedla, že nepotrebuje pomoc. Po pol hodine sa im podarilo dostať ju do sanitky, tak, že ju zobrali popod pazuchy a naložili na nosičku, kvôli bezpečnosti ju pripútali. Pacientka počas samotného prevozu bola kľudná, no keď zastavili pred psychiatriou, hodila sa o zem. Pri odovzdávaní na psychiatriu stále kričala, vykrikovala.

24.

Svedok C. L. G., člen policajnej hliadky na pojednávaní uviedol, že stálou službou boli vyslaní, aby sa presunuli na adresu D. XX pre potrebu asistencie RZP. Na mieste sa skontaktovali s pani B., ktorá uviedla, že volala sanitku, aby pani A. B. predviedli na psychiatrickú kliniku kvôli jej zdravotnému stavu. Pani B. mala aj žiadosť o predvedenie od MUDr. Strapcovej. Keď prišli na adresu, pani A. B. sedela na sedačke vo vestibule, bol pri nej pracovník z VÚC pán A., oznamovateľka – pani B. a asi minútu po nich prišla aj RZP. Umiestnená komunikovala v ukrajinčine, pani B. tlmočila. Rozprávali sa s ňou doktori z RZP, oni sledovali situáciu, ak by bolo potrebná nejaká asistencia. Umiestnená bola najskôr pokojná, potom bola poučená cez tlmočníčku, že má byť prevedená na psychiatriu, čo ona odmietala, začala vykrikovať niečo na celý vestibul, priečila sa, nechcela absolútne spolupracovať, odmietala pomoc zo strany lekárov. Pri premiestnení do sanitky sa začala správať agresívne, kládla pasívny odpor, za pomoci donucovacích prostriedkov, o použití ktorých spísali záznam, ju s kolegom chytili pod pazuchu a preniesli ju. Stále sa priečila, nechcela ísť, kričala. Kolega išiel s ňou v sanitke a on v aute za nimi. Po príchode pred psychiatriu najprv išla dobrovoľne, potom si to rozmyslela, ten postup bol rovnaký ako na začiatku, vzpierala sa, nechcela ísť. Nakoniec nejako prišla dnu, kde si ju prevzala pani doktorka a oni potom odišli.

25.

Svedkyňa H. B. vo svojej výpovedi okrem iného uviedla, že ako dobrovoľníci fungujú od marca, minulý rok v decembri s partnermi z neziskovej organizácie spustili Podtón – služby poskytované v rámci Banskobystrického kraja na pomoc Ukrajincom, vedia im pomôcť komplexne, pretože združujú všetky organizácie. Do zariadenia chodili keď boli nejaké dôležité oznamy ohľadom ubytovania, zmeny v legislatíve alebo keď vznikli problémy. Boli im k dispozícii 24/7, chodievali tam často. Keď boli problémy s pani M., tak tam boli každý týždeň 2 – 3x. Ukrajincom sprostredkovali prácu, pomáhali im umiestňovať deti do škôl, vybavovali dávky. Na psychiatriu sa prvýkrát obrátili, keď pani M. priviezli z Bratislavy, kvôli tomu, že ju nevedeli umiestniť v Bratislave, nakoľko v každom zariadení, v ktorom bola, robila obrovské problémy. Jej manžel bol nevidomý, nemohli si dovoliť ich nechať bez ubytovania. Umiestnená prišla vo februári na ubytovňu, vedeli, že je to zložitý prípad. Išla za ňou sociálna pracovníčka, navštívila ju aj osobne, bola tam prekladateľka, upokojovali ju a zisťovali, ako jej môžu pomôcť. Od začiatku bola v bojovnom móde, veľmi sa dožadovala všetkého, nechápala, že to, čo dostáva od neziskových organizácií, nie je povinnosťou slovenskej vlády, okrem zabezpečenia ubytovania, nemá nárok na stravu. Prvé, čo urobili bolo, že jej išli nakúpiť jedlo. Pravidelne každý deň telefonovala, posielala smsky sociálnej pracovníčke z Tenenetu, došlo to až do takého štádia, že jej posielala výhrážne smsky, posielala smsky aj ďalšej dobrovoľníčke. Nakoniec táto sociálna pracovníčka Tenenetu dala výpoveď, kvôli tomu že to nevedela psychicky zvládnuť. Boli to smsky typu „keď mi toto nedonesieš, budem ťa žalovať, budem volať na úrad práce, na UNHCR, že ona je hladná a oni jej nedávajú jesť“. Vtedy zistili, že to nie je celkom v poriadku. Na pomoc v rámci Banskobystrického kraja využívajú organizácie, ktoré majú akreditáciu, ako je občianske združenie Tenenet. Poslali preto pani A. sociálnu psychologičku Tenenetu, ukrajinku, ktorá má prax, ktorá sa vyjadrila, že s ňou nie je niečo v poriadku. Pani A. bola agresívna celý čas, rozprávala zvýšeným hlasom, kričala na nich, aj jej manžel sa ju snažil upokojiť. Bola umiestnená v štátnom zariadení na D., volali im Ukrajinci, že kričí na deti, vnáša napätie. Jej manžel volal na políciu a pýtal sa, čo môžu urobiť, keď sa takéto veci dejú, narušuje sa spolužitie, polícia im povedala, že na utečencov sa vzťahujú rovnaké zákony ako na slovenského občana. Keď vzniknú nejaké spory, treba privolať políciu. Polícia bola privolaná aspoň štyrikrát. Políciu kontaktovali buď Ukrajinci, ktorým sa vyhrážala, dvakrát privolať políciu jej manžel, naňho tiež zaútočila. Keď sa rozdával chlieb, ovocie, zelenina, nikdy nepočkala, kým sa to rozdelí, trhala mu veci z ruky, obvinila ho, že jej dáva plesnivý chleba. K takýmto situáciám dochádzalo na dennej báze, v komunite to vyvolávalo veľký stres. Prvýkrát bola zobratá na psychiatriu len za účelom vyšetrenia, ešte pracovníkmi Tenenetu, dostala nejaké lieky. Situácia sa zhoršovala, problémy robila nielen v zariadení, ale aj na ulici, v autobuse ich chytil revízor, bola agresívna, bola privolaná polícia, boli privolaní prekladatelia. Robila problémy, scény, priam vrieskala, to bol vreskot, bola to nezvládnuteľná situácia. Prišla na župu do Banskej Bystrice, robila scény. Prvýkrát, keď bola na psychiatrii, išla dobrovoľne so sociálnou pracovníčkou z Tenenetu, išla sa dať vyšetriť, na klinike bol ukrajinský psychiater, ktorý ju vyšetril,

doporučil jej zrejme nejakú liečbu. Situácia sa zhoršovala, bola agresívna, ohrozovala deti tak, že sa ne zaháňala, kričala na nich, nadávala im, deti sa jej báli, bola privolaná polícia. Akonáhle sa jej niečo prestalo páčiť alebo jej nebolo vyhovené tak, ako si želala, potom prešla do toho jej módu, bola násilná, kričala na nich, bola veľmi ofenzívna. Jej manžel sa ju snažil upokojiť, vysvetlil im, že vždy bola taká. Vo vzťahu k manželovi sa správala takým spôsobom, že „ty buď ticho, teraz nerozprávaj, teraz rozprávam ja“, manžel ju naopak upokojoval. Keď boli u pani A. ukrajinská psychologička z Tenenetu a detská pediatrička, ktorá je Ukrajinka (ktorá bola privolaná k jej manželovi, pretože spadol), obidve vyjadrili podozrenie, že manžel pani A. má buď nejaké problémy (spal a nedokázali ho zobudiť) alebo mali podozrenie, či náhodou táto pani nedáva lieky svojmu manželovi. Veľakrát sa stávalo, že napriek tomu, že jej pomohli vybaviť všetky sociálne dávky, ona bola opatrovník za svojho manžela, chodili na ulicu a žobrali, jej manžel hral na harmonike. Mali prístup k potravinám, mali prístup do humanitárneho centra, pani A. dostávala oveľa vyššiu dávku než dostávajú ukrajinskí utečenci. Prevoz pani A. na psychiatriu sa uskutočnil na základe papiera z psychiatrie, záchranku volala ona a vysvetlila im o čo ide. Keďže pani A. robila problémy v celom meste, všetko robili v súčinnosti so župou Banská Bystrica, s pánom L. A., ktorý má na starosti utečencov. Deň pred prevozom pani A. išiel pán A. na políciu a povedal, čo sa tu deje, čiže na základe podnetu pána A. bola informovaná polícia, v prípade, že pôjde o nedobrovoľnú hospitalizáciu a záchraný tím by potreboval pomoc. Pri zásahu bola prítomná zamestnankyňa finančnej správy na D. pani J. N., pretože pani bola ubytovaná v zariadení, ktoré patrí finančnej správe, ďalej bola prítomná vrátnička, ktorá mala vtedy službu, jej manžel I. B., ona a zamestnanec župy L. A.. Keď tam prišla v deň zásahu, pani už sedela vo vestibule so svojím manželom, sedela v kresle, ona sa ju snažila ukludniť a vysvetliť jej, prečo sú tu všetci tí ľudia, aby nekričala, rozprávala sa celý čas aj s jej manželom, aj jemu sa snažila vysvetliť, čo sa deje, či by im mohol pomôcť, pretože jeho manželka potrebuje pomoc. Rozprávala sa s nimi asi 30 minút. Pani A. nikto násilne nechytal, zmerali jej tlak. Záchranka sa pýtala, po prezretí lekárskej správy, ktorú pani A. mala pri sebe, či užíva lieky, na čo im odpovedala, že nie, že sa nedá otráviť. Konflikty sa stupňovali, boli na dennej báze, či to boli smsky sociálnej pracovníčke, potom aj koordinátorky J. C., ktorá to mala problém psychicky zvládnuť, pretože tiež jej posielala výhrážné smsky v ukrajínčine, nakoľko bola Ukrajinka. To, že pani A. neberie lieky, sa dozvedela až pri samotnom zásahu. Svedkyňa ďalej uviedla, že podmienky ubytovania, kde bola pani A. s manželom umiestnená, boli nadštandardné oproti iným ubytovaniam. V tejto budove bývajú zamestnanci štátnej správy, keď chodia na tréningy, je to ako hotelová izba. Sú tam posteľe, nábytok, písací stôl, televízor, na každej chodbe je kuchynka, kde je dvojplatnička. Pani A. bola ubytovaná iba s manželom, mali samostatnú izbu so sociálnym zariadením a so sprchou. Keď ich dovezli z Bratislavy, bola pri tom, hneď si vypočula ako ju držali v plesnivých izbách, ako jej nikto nepomohol, ako všetci kričali, ako ju týrali. Vzhľadom k tomu, že do dnešného dňa mali zhruba 2 000 Ukrajincov a tí ľudia boli v rôznom psychickom stave, nebrala to na ľahkú váhu. Pokiaľ by však zo strany ostatných ubytovaných dochádzalo voči pani A. k nejakým útokom, po skúsenosti s ňou, by to okamžite riešila. Nikdy nehovorila ani jej ani ďalším dvom dobrovoľníckam, ktorým posielala smsky, že by ostatní ubytovaní dávali nejaké prekážky jej manželovi. Dokonca sa ostatní ľudia vyjadrovali, že manžel pani A. je v poriadku, pokiaľ je bez nej, no pokiaľ je s ním ona, zrejme koná podľa toho, čo mu povie, keďže je nevidiaci. Boli prípady, keď aj pán A. volal políciu. Aj sama pani A. zavolať políciu na tých ľudí, ale to, čo ona rozprávala, tak tie ženy, čo tam boli to vyvrátili. Svedkyňa zároveň uviedla, že ju pani A. osobne nikdy nevinila z toho, že by jej nejakou ublížila, snažila sa jej stále vyjsť v ústrety, pretože si všimla, že nie je psychicky v poriadku, konala tak, aby ju ukludnila a nie vyprovokovala. V konflikte s ňou bol jej manžel, z dôvodu, že bola privolaná polícia, pretože si myslela, že ju jej manžel chce otráviť plesnivým chlebom a trhala mu nákup z rúk. Jeho obvinila, ju nikdy neobviňovala z ničoho. Ona si len musela vypočuť to, keď bola nahnevaná a čo jej všetci robia a ako jej pomôcť.

26.

Súd pojednávanie odročil na deň 28.08.2023 za účelom výsluchu ďalších svedkov. Súd na pojednávaní vypočul Mgr. Msc. O. P., C. L. A. a J. N..

27.

Svedok K. K.. O. P., veliteľ policajnej hliadky uviedol, že stálou službou boli vyslaní na poskytnutie asistencie RZP. Predtým konkrétne k tejto osobe volaní neboli, ale kolega, s ktorým robil, mu hovoril, že bolo nejaké oznámenie ohľadom nezhôd v tom ubytovacom zariadení. Keď prišli na miesto, čakali tam dvaja – traja ľudia. Povedali, že pani potrebujú dostať na vyšetrenie, že príde RZP, tak tam počkali na nich. Pani so svojím mužom sedela v kresle. Keď prišli, s pani komunikovala prevažne pani B., asi sa jej snažila vysvetliť, že je potrebné ísť na vyšetrenie. Pani bola síce hlučná, komunikovala zvýšeným tónom,

ale dalo sa s ňou rozprávať. Ako veliteľ hliadky ju najprv odmietol predviesť, z jeho pohľadu nebol na to dôvod, no keď k nej pristúpil ošetrojúci lekár, začala byť agresívna, zaháňala sa na lekára, začala sa hádzať po kresle, vtedy zakročili, aby nedošlo k nejakému napadnutiu, použili donucovacie prostriedky. S pani M. išiel v sanitke, bola položená na nosítkach, kvôli bezpečnosti bola pripútaná, vytrhávala veci v sanitke a stále s niekým telefonovala, rozprávala o nejakej organizácii. Presun do sanitky prebiehal tak, že museli použiť donucovacie prostriedky, konkrétne hmaty, pretože sa váľala po zemi. Pri výstupe zo sanitky pred psychiatriou mala snahu si ľahnúť na zem, sadnúť, potom ju už prevzali lekári na chodbe.

28.

Svedok C. L. A., odborný referent pre pomoc utečencom pred vojnou, zamestnaný na Banskobystrickom samosprávnom kraji uviedol, že koordinuje utečeneckú pomoc v celom Banskobystrickom samosprávnom kraji. O pani M. mal nejaké informácie ešte predtým, ako ju dovezli do Banskej Bystrice, M. bolo viackrát poskytnuté základné sociálne poradenstvo. Takisto s nimi prichádzali do kontaktu v humanitárnom centre, ktoré zriaďuje dobrovoľnícka skupina s podporou župy, kde za veľmi zvláštnych okolností prichádzalo ku konfliktným situáciám, M. verbalizovali, ako sa im nepomáha, ako ich chce stále niekto otráviť jedlom, napriek tomu, že išlo o humanitárnu pomoc. Niekoľkokrát sa zastavili aj na úrade Banskobystrického samosprávneho kraja. Problém, ktorý napr. riešili, že dostali pokutu v MHD za to, že pán M. nemal vybavenú preukážku ZŤP, že môže cestovať zadarmo. Ohľadom tohto im bolo poskytované základné sociálne poradenstvo, kde im bolo povedané, že musia mať lekárske správy, aby bola táto žiadosť platná. V rámci kontaktov a kompetencií sa mu so SAD podarilo vybaviť, že táto pohľadávka im bude odpustená. Pani M. sa počas komunikácie plynule prepínala do veľmi intenzívnych emočných výlevov, prechádzalo to do iracionálneho správania, pán M. bol ovplyvňovaný týmito správaním. Mali podozrenia, že ona ho využíva na žobranie na ulici, keďže on je zdravotne znevýhodnený, je nevidiaci, postavila ho na námestie, hral na pišťalke, napriek tomu, že im bola poskytovaná humanitárna pomoc. Niekoľkokrát došlo k vyhroteným situáciám, napríklad v kostole v Banskej Bystrici údajne vybrali peniaze zo zvončeka. Vie, že s pani M. boli konfliktné situácie aj na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, kde sa sťažovala, že sa im vôbec nepomáha, pritom im bola zabezpečená rovnocenná pomoc s ostatnými. Keď sa stretnú s osobami, ktoré sú v takejto kríze, neposudzujú ich jednoduchým posudkom, ale v organizácii Tenenet majú aj psychológa aj psychiatra, bolo mu povedané, že u pani M. sa prejavujú jasné známky nejakej psychózy, s vysokou pravdepodobnosťou to bola manická depresia, bolo tam viacero diagnóz, ktoré sa viažu na poruchu osobnosti. Bolo mu povedané, že to budú riešiť priamo so psychiatrom, akým spôsobom v tejto veci postupovať, pretože oni identifikovali aj iné riziko, ktoré sa viažalo k jej správaniu, a to, že na ubytovni, kde bola ubytovaná, bola veľmi konfliktná aj k svojmu okoliu, v rámci komunity to jednoducho vrelo. Vo vzťahu aj k jej bezpečnosti, keďže všetci ľudia tam sú v kríze, môže vzniknúť nejaké skratové konanie, ktoré nevedia ovplyvniť, konštatovali, že asi by bolo dobré ju predvolať na vyšetrenie na psychiatriu, bolo to v jej záujme, jej bezpečia. Pani M. bola predvolaná na psychiatriu, no nedostavila sa tam na základe predvolania. Z organizácie Tenenet ho poprosili, či bude účastný pri tejto hospitalizácii, pretože sa o to pokúšali už 2x. Prvýkrát polícia skonštatovala aj so záchrankou, že ju neprevezú, pretože na to neboli relevantné podklady, pri druhom pokuse nebol prítomný. Zásahu predchádzali situácie, ktoré sa udiali v posledných dvoch týždňoch pred jej hospitalizáciou, buď priamo na ubytovni, alebo u nich na úrade, pani kričala na vrátnika, na nich, že sa jej nepomáha. Z organizácie Tenenet, resp. dobrovoľníci H. B. s manželom mu povedali, že situácia na ubytovni je vážna a je potrebné zakročiť, aby sa niečo nestalo. Organizácia Tenenet vybavila záchranku, on kontaktoval políciu, že pravdepodobne bude potrebná ich účasť. V prvom rade nechceli, aby to predvedenie na psychiatriu bolo nedobrovoľné, ale ak by k tomu došlo, aby boli pripravení. V čase zásahu boli M. na ubytovni, najskôr išli postupne dnu dobrovoľníci s papierom z psychiatrie, ktorí jej vysvetľovali, že jej prišiel papier z psychiatrie, aby išla na vyšetrenie, aby sa na ňu pozrel lekár. Keďže pani M. s tým nesúhlasila, potom k nej prišli zdravotníci, ktorí sa ju znovu snažili presvedčiť, toto trvalo približne 20 minút, potom prišla polícia. Naďalej to odmietala, potom sa pristúpilo k tomu, že ju vyviedli von. Nakoniec sa im pani M. podarilo dostať do záchranky, jej manžela naložili do jeho súkromného auta a išli za nimi. Vyšetřili tam aj pána M., mali podozrenie, že pán M. je pod liekmi, javil sa ako utlmený, na psychiatrii skonštatovali, že je v poriadku, že môže ísť. Začali riešiť to, kde ho ubytovať, pretože na ubytovňu sa vrátiť nemohol, obratom vybavili sociálnu službu v Kalinove pri Lučenci, kde bol umiestnený počas celej hospitalizácie pani M.. Svedok ďalej uviedol, že ubytovanie v C. C. F. D. E. bolo štandardné až nadštandardné. Neboli tu žiadne zjavné problémy v komunite, prípad M. vyčnieval. Keď odubytovávali pána M., ostatným ubytovaným odľahlo. S pani M. bol v kontakte prostredníctvom aplikácie Whatsapp. Po prepustení z psychiatrie mala nastavenú liečbu, vybavili jej peniaze na lieky, aby liečba pokračovala. Lieky brat nechcel, jej správanie sa komplikovalo,

eskalovalo. Mala pocit, že bude okradnutá o nejaké peniaze. Potom sa rozhodla odísť. Komunikácia zo strany pani M. bola veľmi chaotická. Napísala mu nejakú faktickú vec, následne mu poslala fotky rozstrieľaných budov, ktoré vôbec nesúviseli s tou vecou, potom mu poslala srdiečkového medvedíka. S takýmito správami prichádzala veľmi často a nevyžiadané. I jemu ako laikovi bolo zjavné, že toto nie je úplne v poriadku. Postupne zo župy zbierali dôvody, že to správanie je zjavne patologické. Posledné čo mohli spraviť, bola hospitalizácia pani M., bolo to v jej záujme, z jeho subjektívneho hľadiska bola hospitalizácia pani M. nevyhnutná.

29.

Svedkyňa J. N., zamestnankyňa Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (referát ubytovania a recepcie) na pojednávaní uviedla, že pani M. bola u nich ubytovaná v polovici alebo koncom januára 2023 do 31.03.2023. Keď pani M. niečo potrebovala, chodila za ňou. Zo začiatku to brali tak, že tam bola trauma zo straty syna, jej manžel bol slepý a od nej závislý, preto to všetci poňali tak, že jej chcú pomôcť. Postupne jej začalo všetko a všetci vadiť, bolo to nepríjemné. Agresívna voči nej nebola, mala len osobné poznámky. Komunikovala s ňou v ruskom jazyku, keď chcela rozumela, keď nechcela, nerozumela. Minulý rok mali ubytovaných najvyšší počet Ukrajincov, vyše 100 ľudí, vytvorili sa nejaké pravidlá. Boli tam aj deti, a keď pršalo, aj ich poprosili, aby sa nevozili na kolobežkách po chodbách, ale sú to deti, takže to pani M. prekážalo, že deti chodia po chodbách, hrajú sa, ale nikdy s nimi nebol vážny problém. Pani M. sa začala sťažovať, že deti nechávajú úmyselne pred ich dverami odrážadlá alebo hračky, čo nebola pravda, bola sa na to niekoľkokrát pozrieť. Potom začala deti bez dovoľenia matiek fotiť, natáčať, chodila jej to ukazovať. Ubytovaní si vytvorili taký systém, že si upratovali kuchynky a chodby, keďže tam dennodenne žili a pani M. aj keď použila kuchynku, tak si to odmietla po sebe upratať. Každá izba mala každý týždeň službu a snažili sa udržiavať ubytovanie v nejakom režime, ale pani M. sa na tom odmietla podieľať. Obviňovala ich, že jej berú ostatní ubytovaní jedlo z chladničky, čo tiež nebola pravda. Majú tam kamerový systém, nič také sa nepreukázalo. Stávali sa aj také vážnejšie situácie, napr. keď pani M. si natočila syna jednej pani a tá chcela, aby to vymazala, čo vyústilo až do takej hádky, že volali policajtov, okrem verbálnej potýčky došlo aj k fyzickej, asi sa strčili. Takýchto potýčok sa objavilo asi 2 – 3. V sobotu zvykli vozovať dobrovoľníci aj pán B., ovocie a pečivo, vždy sa dohodli, čo si kto vezme, vždy sa uprednostňovali, čo sa ovocia týka, deti a starší ľudia, pani M. sa to nepáčilo, že jej sa nedostáva a slovne napadla pána B., vtedy asi aj volali policajtov, keď sa prerozdeľovalo toto jedlo. Podľa jej subjektívneho názoru mala pani M. neštandardné reakcie a neštandardné správanie. Akonáhle jej človek v niečom odporoval v akejkolvek bežnej veci, tá reakcia bola neadekvátne, reagovala na to veľmi impulzívne, stále vyžadovala potvrdenie svojho názoru. V deň, keď mala ísť na psychiatriu ju zavolali dole do auly, vysvetlili jej, o čo sa jedná, dohovárali jej, nikto ju nenútil. Jej manžel bol tiež prítomný a nechal si všetko vysvetliť, ona začala potom kričať, že ju vlečú preč. Jej manžel bol pokojný, dobrovoľne nastúpil do auta a išli za ňou na psychiatriu. Ona reagovala veľmi neadekvátne, no chápe, že bola v strese. Nevie na základe čoho bola privolaná sanitka, bolo tam asi viacero faktorov, počula také správy aj z mesta, že začínajú byť pomerne známy pár v Bystrici a kde išla, tam bol problém. Predtým bola volaná sanitka ešte jedenkrát, ale v čase príchodu sanitky tam pani M. nebola. V deň, keď po pani M. prišla sanitka druhý krát, začala kričať, hovorila, že nikam nejde, potom kričala na svojho manžela, aby ju nikam nepustil. Nikto sa jej nedotkol, ani ju nenútil, len sa jej to snažili pokojne vysvetliť. Pani M. vtedy raz alebo dvakrát kopla policajta, ktorý ju upozornil, aby to nerobila, lebo bude musieť použiť donucovacie prostriedky.

30.

Právny zástupca umiestnenej v rámci záverečnej reči uviedol, že obmedzenie osobnej slobody závažný zásah do práv jednotlivca, aj preto je veľmi dôležité zvažovať dôvody, kedy k obmedzeniu slobody príde. Na základe doplnenia dokazovania svedecké výpovede potvrdili, že zásah nebol dôvodný, resp. že hospitalizácia nebola nevyhnutná. V tejto súvislosti poukázal na vyjadrenie policajta K. P., ktorý povedal, že zvažovali, či vôbec k tomu zásahu pristúpiť, čiže podľa ich názoru nebolo úplne jednoznačné, či ten zásah uskutočniť alebo nie. Taktiež poukázal na skutočnosť, že v minulosti sa taktiež pokúsili hospitalizáciu uskutočniť, avšak neúspešne. Podľa ich názoru sa nepreukázala ani agresivita pani M. pri zásahu, čo potvrdilo viacero svedkov. Pani M. sa aktuálne nachádza v Rumunsku, v súčasnosti dokonca v Bulharsku, podľa informácií od pani F. G., ktorá je jej kamarátka, s ktorou je sporadicky v kontakte, čo potvrdzuje, že ten psychický stav asi nemôže byť natoľko vážny, keďže je schopná cestovať v zahraničí a byť v cudzine. Na základe uvedeného trvajú na tom, že prevzatie umiestnenej do zdravotnej starostlivosti nebolo prípustné.

31.

Z úradného záznamu ORPZ v Banskej Bystrici, Odbor poriadkovej polície zo dňa 31.03.2023 okrem iného vyplynulo, že veliteľ hliadky ppráp. C. L. G. a člen hliadky K. O. P. boli vyslaní ako hliadka na

poskytnutie asistencie RZP k psychiatrickému pacientovi na adresu D. XX, C. C.. Oznamovateľkou im bolo predložené vyjadrenie od MUDr. Jany Strapcovej, zástupkyne prednostu II. Psychiatrickej kliniky SZÚ o urgentné predvedenie osoby A. B., ktorá je ubytovaná na ubytovni pre Ukrajinských utečencov, nakoľko táto sa správa k ubytovaným agresívne a je svojim správaním nebezpečná pre seba, ako aj pre iné osoby. Na mieste bola menovaná poučená zamestnancami VÚC o potrebe absolvovať lekárske ošetrovanie, čo odmietla, začala sa správať agresívne a odmietala spolupracovať s RZP. Nakoľko sa pani M. správala agresívne a kládla pasívny odpor, po výzve, aby upustila od protiprávneho konania, ktorá jej bola preložená tlmočnicou p. B. do rodného jazyka, ktorú neuposlúchla, boli voči nej použité donucovacie prostriedky, a to hmaty a chvaty, za pomoci ktorých bola premiestnená do sanitky a prevezená do psychiatrickej nemocnice, kde bola odovzdaná ošetrovateľom, ktorí si ju prevzali. Počas asistencie jej neboli spôsobené žiadne zranenia.

32.

Z písomného vyjadrenia MUDr. Jany Strapcovej, zástupkyne prednostu II. Psychiatrickej kliniky SZÚ, prijímajúceho lekára umiestnenej zo dňa 06.06.2023 vyplynulo, že dňa 31.03.2023 žiadala ORPZ Banská Bystrica o prevoz pacientky A. B.. Žiadosť bola podaná na základe telefonickej žiadosti H. B.. Okrem zdravotnej dokumentácie vytvorenej pri prijatí umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia dňa 31.03.2023 mali k dispozícii vyšetrenie z urgentného príjmu z 14.02.2023. Inú zdravotnú dokumentáciu k dispozícii nemali.

33.

Súd nahliadnutím do prijímajúcej správy a dekurzu zistil, že umiestnená bola vyšetrená na urgentnom príjme dňa 14.02.2023, boli jej odporúčené lieky tiapridal a alprazolam, ktoré však neužívala. Na kliniku bola dňa 31.03.2023 privezená RZP s doprovodom polície, nespolupracovala, celý čas od príchodu kričala, bránila sa prevozu. Podľa vyjadrenia manžela vždy bola konfliktná aj na Ukrajine, predpísané lieky vôbec neužívala. Dobrovoľníčka z centra p. B. uviedla, že umiestnená bola neprispôsobivá, vyšetrila ju aj ukrajinská lekárka a psychologička, ktoré obidve povedali, že nie je v poriadku. Problémy sa stupňovali, začala vyžadovať, že všetko jej majú dať, jedlo a šatstvo atď. Sociálnej pracovníčke písala výhražné sms správy. Niekoľko krát bola na umiestnenú privolaná polícia. Opakovane sa umiestnená sťažovala na župe. Keď jej nevyjde niekto po vôli, tak začne kričať a vyhrážať sa. Podľa lekára, ktorý prekladal z Ukrajiny pri príjme, zdravotníkov označovala za banditov, chcela právnik. Po prívode RZP bola umiestnená výrazne nepokojná, kričala, bránila sa príjmu, nevyhovela výzvam, verbálne intervencie boli neúspešné, produkovala stereotypné odpovede, na otázky neodpovedala adekvátne, produkovala bludné paranoidné obsahy. Bolo nutné na umiestnenú použiť päťbodovú fixáciu k lôžku.

34.

Z prepúšťacej správy II. Psychiatrickej kliniky zo dňa 26.04.2023, že umiestnená bola prepustená s diagnózou F22.0 Porucha s bludmi, F 43.2 Adaptačné poruchy. Pacientka počas hospitalizácie bola prevažne tenzná, mala rôznorodé požiadavky, zaznamenávali epizódy dysfórie, labilnej afektivity a emotivity, vzťahovačnosti až po spontánne verbalizovanie paranoidity. Terapeutickú schému nastavili na risperidón. Pri prepustení bol stav umiestnenej hodnotený ako parciálne zlepšený, bola prepustená do ambulantnej starostlivosti psychiatra, boli jej odporúčené pravidelné kontroly, s vhodnosťou zabezpečenia stabilného ubytovania a možnosťou užívania pravidelnej medikácie. Pacientke bol vystavený dokument na vlastnú žiadosť za účelom posúdenia odkázanosti na sociálnu službu.

35.

Článok 17 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky určuje, že prípady, kedy možno prevziať osobu do ústavnej starostlivosti alebo ju v nej držať bez jej súhlasu ustanovuje zákon. Aby nedochádzalo k zneužitiu ústavnej starostlivosti tým, že by niekto bol v rozpore so zákonom bez jeho súhlasu prijatý do zdravotníckeho zariadenia, v ňom zadržovaný alebo ponechaný, upravuje Civilný mimosporový poriadok v ustanoveniach konanie o prípustnosti prevzatia alebo držania v zdravotníckom zariadení. V prvej fáze tohto konania súd posudzuje prípustnosť prevzatia umiestneného do zdravotníckeho zariadenia, pričom rozhoduje bez nariadenia pojednávania. V konaní vyslúchne umiestnenú osobu, oboznámi sa s názorom ošetrovateľa, prípadne iných osôb, ktoré môžu objasniť stav veci a so zdravotnou dokumentáciou umiestnenej osoby. Rozhodnutie o prípustnosti prevzatia umiestnenej osoby do zdravotníckeho zariadenia súd vydá v lehote 5 dní od obmedzenia osobnej slobody umiestnenej osoby a v tejto lehote ho umiestnenej osobe aj doručí.

36.

Dôvody, pre ktoré môžu byť fyzické osoby bez svojho súhlasu umiestnené a držané v ústave vykonávajúcom zdravotnú starostlivosť, sú uvedené v zákone o zdravotnej starostlivosti. Ide aj o prípady, kedy osoba javí známky duševnej choroby a ohrozuje seba i svoje okolie a vzhľadom na jej zdravotný stav buď nie je schopná súhlas udeliť, alebo ho odmietne udeliť, prípadne takýto súhlas dá a následne ho odvolá. Konanie prebieha v dvoch fázach, pričom v prvej fáze dochádza k verifikácii zákonnosti dôvodov prevzatia do zdravotníckeho zariadenia, vo fáze druhej konanie pokračuje rozhodovaním o prípustnosti ďalšieho držania v zdravotníckom zariadení.

37.

Obmedzenia osoby, ktorá je v zariadení umiestnená bez svojho súhlasu, predstavujú preventívny postup smerujúci k ochrane osoby, ktorá s ohľadom na diagnózu môže byť nebezpečná sebe, svojmu okoliu, javí známky duševnej poruchy, pričom detenčný postup je namieste, ak ohrozenie reálne existuje, ale aj v prípade, ak osoba javí napr. známky odchýlky duševného zdravia, slabomyseľnosti, poruchy vedomia a podobne.

38.

Vykonaným dokazovaním má súd za preukázané, že umiestnená je ukrajinskej národnosti, na Slovensku bola niekoľko mesiacov, bola ubytovaná v domove pre utečencov na D. E. O. C. C.. Ide o ubytovacie zariadenie so štandardným až nadštandardným vybavením, umiestnená bývala v samostatnej izbe so svojím manželom, s vlastným sociálnym zariadením. Umiestnená na základe výpovede svedkov (H. B., L. A., J. N.) od jej príchodu do Banskej Bystrice vykazovala neprimeranosti v správaní. Umiestnená bola účastná viacerých konfliktných situácií. Svedok L. A., koordinátor pomoci utečencom, pred príchodom B. M. a jej manžela do Banskej Bystrice disponoval informáciami, že ide o komplikovaný manželský pár, manžel umiestnenej je nevidomý, umiestnená bola problematická aj v iných ubytovacích zariadeniach na Slovensku. Manželom M. bolo viackrát poskytnuté sociálne poradenstvo, navštevovali humanitárne centrum. Ku rôznym konfliktným situáciám, ktoré vyvolávala umiestnená, dochádzalo na župe, na ÚPSVaR Banská Bystrica, v ubytovacom zariadení na D. E. a na iných miestach v Banskej Bystrici. Umiestnená podľa vyjadrenia svedkyne dobrovoľníčky H. B. písala dennodenne sms správy sociálnej pracovníčke, kvôli čomu táto podala výpoveď, tiež písala sms správy koordinátorky J. C., ktorá je tiež Ukrajinka, ktorá sa vyjadrila, že to už psychicky nezvláda. Išlo o výhražné správy, že ich bude žalovať, obráti sa na úrady, na UNHCR, pre prípad, že jej nebude v rôznych požiadavkách vyhovené. Umiestnená v zariadení, kde bola ubytovaná, mala agresívny prejav, robila problémy, scény, vrieskala, natáčala si na mobil deti ubytované v tomto zariadení, s čím ich matky nesúhlasili. Obviňovala spolubývajúcich, že im robia naschvály, že deti pred ich izbou nechávajú odrážadlá alebo hračky, aby jej nevidomý manžel spadol, že im kradnú jedlo z chladničky, čo však nebolo pravdou, nakoľko priestory v ubytovacom zariadení sú zaznamenané kamerovým systémom a nič také sa nepreukázalo. Pokiaľ sa umiestnenej niečo nepáčilo, prešla do módu, kedy bola násilná, kričala, bola ofenzívna. Hoci im bola dobrovoľníkmi poskytovaná potravinová pomoc, umiestnená sa neustála dožadovala jedla, obviňovala všetkých, že im nepomáhajú. Umiestnená obvinila manžela dobrovoľníčky, že ju chce otráviť plesnivým chlebom. Viac krát bola do ubytovacieho zariadenia volaná policajná hliadka, niekoľkokrát kvôli správaniu umiestnenej, došlo aj k fyzickej potýčke. Problematické správanie umiestnenej bolo nebezpečné aj v tom smere, že bola ubytovaná v zariadení, kde bolo ubytovaných ďalších cca sto Ukrajinských občanov, ktorí v dôsledku vojny na Ukrajine prežívali rôzne traumy a nepohody v psychickom prežívaní, situácia v ubytovacom zariadení bola svedkom L. A. popísaná tak, že to tam v dôsledku správania umiestnenej „vrelo“. Na základe týchto situácií sa uskutočnil rozhovor umiestnenej s psychologičkou z Ukrajiny, ktorá sa vyjadrila, že s pani M. nie je nič v poriadku, je ju potrebné vyšetriť. Svedkami bolo správanie umiestnenej laicky popisované ako neštandardné, mala neštandardné reakcie, jej správanie bolo patologické, nebola úplne v poriadku. Umiestnená bola dobrovoľne vyšetrená na psychiatrickom oddelení dňa 14.02.2023, boli jej predpísané lieky, no tieto podľa vlastného vyjadrenia a vyjadrenia jej manžela neužívala, teda psychiatrom odporúčanú liečbu nedodržiavala. Vzhľadom na pokračujúce a stupňujúce neprimeranosti v jej správaní sa občianske združenie Tenenet obrátilo na psychiatrickú kliniku s požiadavkou o opätovné vyšetrenie umiestnenej. Na žiadosť dobrovoľníčky H. B. bola opakovane volaná RZP, na žiadosť MUDr. Jany Strapcovej bola za účelom vyšetrenia umiestnenej na psychiatrickom oddelení o asistenciu požiadaná polícia. Dňa 31.03.2023 sa záchranári RZP dostavili do ubytovacieho zariadenia na D. E.. V čase ich príchodu boli vo vstupnej hale zariadenia prítomní L. A., H. B., I. B., J. N., bola prítomná umiestnená a jej manžel. Svedkovia zhodne vypovedali, že H. B. sa v ukrajínčine snažila umiestnenej vysvetliť, že je potrebné, aby išla na vyšetrenie na psychiatrickú kliniku. Následne sa na miesto dostavili záchranári RZP a policajná hliadka, pre prípad, že by bola potrebná ich asistancia. Svedkovia zhodne

vypovedali o tom, že umiestnená odmietala dobrovoľne odísť na vyšetrenie, po tom, ako jej bolo oznámené, že má ísť na vyšetrenie, bola verbálne agresívna, kričala, nechcela spolupracovať, odmietala pomoc zo strany záchranárov, hádzala sa po kresle, zaháňala sa na záchranárku, kedy členovia hliadky zakročili, aby záchranárku nenapadla. Boli použité donucovacie prostriedky, umiestnenú chytili pod pazuchy a premiestnili ju do sanitky. Umiestnená bola pri prevoze pripútaná kvôli bezpečnosti. Keď zastali pred psychiatrickou klinikou, hodila sa o zem, pri jej odovzdávaní stále niečo vykrikovala. Na psychiatrickú kliniku bola umiestnená prijatá dňa 31.03.2023 o 13:24 hod. Podľa vyjadrenia prijímajúceho lekára v čase jej prijatia bola umiestnenej určená tzv. pracovná diagnóza – akútna psychotická porucha s príznakmi schizofrénie. Umiestnená v minulosti zažila traumu, ktorá bola spôsobená úmrtím jej syna vo vojne na Ukrajine, čo mohlo mať vplyv na jej správanie. Aktuálne neprimerané správanie umiestnenej však podľa vyjadrenia prijímajúcej lekárky nebolo spôsobené takouto traumou. V čase prijatia do zdravotníckeho zariadenia s umiestnenou komunikoval ukrajinský lekár, umiestnená si myslela, že tento chce od nej peniaze, inak ju v zariadení budú mučiť. Bola u nej prítomná vysoká intrapsychická tenzia, afektivita bola labilná, myslenie paranoidné, boli u nej prítomné blúdne obsahy, kvalitatívne porucha vnímania, podľa heteroanamnézy sa nedali vylúčiť halucinácie. V jej správaní boli prítomné hrubé neprimeranosti, hluk, verbálna agresivita, bola neusmerniteľná, pri príjme agresívna. Na akútne oddelenie bola prijatá ako neodkladný stav z rizika premeškania, teda jej stav sa mohol ďalej zhoršovať, bola nebezpečná pre seba aj okolie, pri nadviazaní verbálneho kontaktu sa u nej prejavila brachiálna agresivita, začala sa hádzať po zemi, poudierala sa, nebola schopná komunikovať slovné ani s ukrajinským lekárom. Počas hospitalizácie nespupracovala, postupne spolupracovať začala, ale bola pri každom kontakte ostražitá, mala rôzne požiadavky, ktorým nebolo možné vyhovieť, bola disforická, labilne afektívna, vzťahovačná, občas mala paranoidné blúdne obsahy. V zariadení pre utečencov bola paranoidná voči spolubývajúcim, kričala. Pri neliečení stavu umiestnenej podľa vyjadrenia prijímajúcej lekárky by sa jej stav mohol stupňovať do paranoidných blúdnych obsahov, mohlo by dôjsť k napadnutiu spolubývajúcich. Bolo vyjadrené podozrenie, či umiestnená manželovi nepodávala utlmujúce lieky, pretože bol totálne tlmený. Umiestnená bola na psychiatrickej klinike vyšetrená prvý krát už dňa 14.02.2023, už vtedy podľa vyjadrenia lekára bola tenzná, disforická, labilnejšia, v myslení bola obsahovo primeraná, bez vyslovene blúdnych produkcií ale v kontakte už bola senzitivná až paranoidná. Boli jej predpísané lieky Tiapridal a Alprazolam, ktoré v prípade, že by ich užívala, bol predpoklad, že by sa jej stav mohol čiastočne upraviť a stabilizovať, no tieto lieky neužívala, zrejme následkom čoho sa jej neprimerané správanie stupňovalo, čo dospelo až do štádia, že bola umiestnená na psychiatrickom oddelení. Prijímajúca lekárka umiestnenej sa opakovane vyjadřila, že ak by sa pacientka neliečila, nedodržiavala liečbu, jej duševná porucha by sa zhoršila, opakovali by sa paranoidné blúdne obsahy, stupňovala by sa agresivita, mohla by ohrozovať seba alebo niekoho iného. Pod vplyvom paranoidných kultúr, vysokej tenzie a afektívnej lability takáto osoba prestane mať kontrolu na svojim správaním a konaním, čo môže viesť až k suicidálnemu konaniu, môže sa dostať do nebezpečných situácií, ktoré nevie správne vyhodnotiť.

39.

Na základe vyššie uvedených skutočností dospel súd k záveru, že umiestnená v čase prijatia do zdravotníckeho zariadenia bola nebezpečná pre seba aj pre svoje okolie. Ambulantná liečba umiestnenej nepostačovala, nakoľko umiestnená neužívala ani skôr predpísanú liečbu. Neliečenie psychického stavu umiestnenej s ohľadom na vyjadrenie jej prijímajúceho lekára a stanovenej diagnózy môže viesť k vážnym negatívnym dôsledkom na jej zdraví.

40.

Súd mal v zmysle rozhodnutia odvolacieho súdu zisťovať, či umiestnenie A. B. nebolo len dôsledkom nezhôd medzi charitatívnym zariadením, kde bola umiestnená a ňou. Na základe vykonaného dokazovania, vyjadrenia tak umiestnenej, ako aj výpovedí svedkov má súd za preukázané, že umiestnená bola účastná viacerých konfliktných situácií v zariadení a aj inde, no uvedené automaticky neznamená, že jej umiestnenie v zdravotníckom zariadení bolo len dôsledkom týchto situácií a nezhôd a akýmsi aktom pomsty zo strany dobrovoľníčky H. B., ako sa vyjadřila umiestnená. Výpoveď svedkyne H. B. súd vyhodnotil ako konzistentnú a dôveryhodnú, pričom súd dospel k záveru, že H. B. sa práve naopak snažila umiestnenej pomáhať v rôznych situáciách, ktoré umiestnená zažívala potom, ako prišla spolu s manželom do C. C.. H. B. a jej manžel sú dobrovoľníkmi v rámci občianskeho združenia Tenenet, Ukrajincom sprostredkovávali prácu, pomáhali im umiestňovať deti do škôl, vybavovali dávky. Na základe výpovede svedkyne H. B. súd nedospel k záveru, že táto by sa umiestnenej chcela pomstiť,

s umiestnenou komunikovala opakovane, v každom smere sa jej snažila pomôcť, a to aj tým, aby bola z dôvodu jej neprimeraného správania vyšetrená na psychiatrickom oddelení.

41.

Skutočnosť, že umiestnená sa na základe vlastného vyjadrenia nikdy neliečila na psychiatrické ochorenie, neznamená, že umiestnená v skutočnosti netrpí žiadnym psychiatrickým ochorením. Ani argumenty umiestnenej, že ak by bola psychiatrický pacient, nemohla by sa starať o manžela, nie sú smerodajné. Podľa názoru súdu, osoba v čase umiestnenia v psychiatrickom zariadení nemusí mať diagnostikované konkrétne psychiatrické ochorenie. Je mnoho prípadov, kedy až po tzv. prvozáchyte lekári dospievajú k záveru, že osoba trpí duševným ochorením. Dospievajú k záveru, že osoba trpí konkrétnym duševným ochorením si však vyžaduje určitý čas, rovnako ako v tomto prípade. V čase prevzatia osoby do zdravotníckeho zariadenia teda postačuje, ak osoba vykazuje príznaky duševného ochorenia, v dôsledku ktorého je takáto osoba nebezpečná pre seba alebo pre svoje okolie.

42.

Súd sa zároveň nestotožňuje s vyjadrením právneho zástupcu umiestnenej, že z dôvodu, že pani M. sa aktuálne nachádza v Rumunsku, v súčasnosti dokonca v Bulharsku, teda je schopná cestovať a byť v cudzine, jej psychický stav nemôže byť natoľko vážny. Skutočnosť, že umiestnená je schopná cestovať neznamená, že netrpí duševným ochorením, ktoré pri jeho neliečení môže ohrozovať tak umiestnenú ako aj jej okolie, napríklad aj jej manžela, a to aj s ohľadom na jeho zdravotné postihnutie.

43.

Na základe vykonaného dokazovania má súd za to, že obmedzenie osobnej slobody umiestnenej v čase jej prijatia v zdravotníckom zariadení bolo nevyhnutné na ochranu jej zdravia a aj jej okolia, z dôvodu dlhodobého neprimeraného správania umiestnenej a nebol potrebný jej informovaný súhlas v zmysle § 6 ods. 9 písm. d) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Keďže na základe vyššie uvedených skutočností súd dospel k záveru, že zdravotný stav umiestnenej si v čase prijatia do zdravotníckeho zariadenia vyžadoval jej hospitalizáciu, rozhodol tak, že prevzatie umiestnenej A. B., nar. XX.XX.XXXX do zdravotníckeho zariadenia bolo prípustné, v súlade so zákonom.

44.

Umiestnená bola prepustená zo zdravotníckeho zariadenia v súlade so zákonom po tom, ako zdravotnícke zariadenie usúdilo, že ďalej nie sú dané dôvody obmedzujúce voľný pohyb osoby. Umiestnená v čase jej prepustenia zo zdravotníckeho zariadenia odchádzala s diagnostickým záverom F22.0 Porucha s bludmi, F 43.2 Adaptačné poruchy.

45.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, keďže mimosporové konanie je ovládané zásadou, že účastníci konania si trovy, ktoré im v konaní vznikli, hradia sami.

46.

Súd zároveň rozhodol, že trovy dôkazov (uplatnené svedočné) a trovy prekladu znáša štát (podľa § 155 CSP každý má právo konať pred súdom v materinskom jazyku alebo v jazyku, ktorému rozumie).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici (§ 362 ods. 1, prvá veta CSP s poukazom na § 59 CMP). Odvolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada (§ 125 ods. 1, 2 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP). Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 1, 2 CSP). Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 ods. 3 CSP).

Banská Bystrica, 25.08.2023

JUDr. Zuzana Krajčovicová

s u d c a

Za správnosť vyhotovenia:

Mgr. Katarína Slimáková